

Robert Hillman

De boekwinkel
voor gebroken
harten

A.W. Bruna Uitgevers

1

Ze bleef niet lang, waar het huwelijken betreft: een jaar en tien maanden. Haar briefje was ook kort: *Ik ga weg. Weet niet wat ik moet zeggen. Liefs, Trudy*, en Tom Hope bleef achter met een kwetsuur die zeker zijn dood leek te worden.

Hij stond bij de houten tafel in de keuken en herlas haar woorden keer op keer. Hij dacht: het was de regen. Hij zag haar voor zich op de veranda in haar blauwe jurk en haar vest terwijl de regen dag in, dag uit neerviel vanuit een grijze lucht. Nu, halverwege de middag, regende het ook, niet hard, maar met een dof geroffel op het ijzeren dak.

Hij las het briefje nog maar eens, alsof er zo meer woorden zouden verschijnen. Het was geschreven op het roze briefpapier dat ze voor speciale gelegenheden gebruikte. Ze had ook een sneetje toast met een enkele hap eruit achtergelaten. De inham had de boog van haar tanden vastgelegd.

Nadat ze was vertrokken, bleef hij wekenlang op de boerderij. Hij wist wat er zou gebeuren als hij naar het stadje ging: 'Hoe gaat het met moeder de vrouw, Tom?' van alle kanten. En hij had geen antwoord. Hij werkte in een roes en hield zichzelf zo goed mogelijk op de been. Hij maakte de greppels in de boomgaard schoon, een klus van een goede vijf dagen, en repareerde daarna de afrastering op de heuvelweiden zodat daar in de lente schapen konden grazen. In de eerste maanden van hun huwelijk liep Trudy in haar rij-

broek mee als hij de afrasteringen controleerde. Ze zei dan: ‘Tom-Tom, wat is dat voor een vogel? Hoe heet hij?’ Hij liet haar altijd gereedschap dragen, zodat ze zich nuttig voelde.

Wanneer hij nu aan het werk was, dacht hij soms dat ze nog steeds bij hem was, maar als hij dan om zich heen keek, was er niets. Niets dan de heuvels, de rode gombomen en de klauwierkraaien. Huilen was hem vreemd, maar nu waren zijn wangen voortdurend getekend door tranensporen. Wanneer hij het merkte, haalde hij zijn schouders op: wat maakte het uit?

Hij kon niet eeuwig op de boerderij blijven. Hij had tabak, suiker en thee nodig. En aspirine. Hij werd elke ochtend met hoofdpijn wakker. In het stadje toonde eerst de ene en toen de andere vriend zich verbaasd over zijn lange afwezigheid. Toen ze hem naar zijn echtgenote vroegen, zei hij: ‘O, ze is ervandoor.’ Hij ging er niet dieper op in. Mensen die hem spraken, kregen de indruk dat ze ruzie hadden, maar dat was alles. Niemand zou ervan opkijken als Trudy was vertrokken. Zij en Tom hadden toch al nooit een waarschijnlijk stel geleden.

Maanden na Trudy’s vertrek hoopte hij diep vanbinnen nog steeds dat ze zou terugkomen. Elke ochtend staakte hij rond het tijdstip dat de post kwam zijn bezigheden en tuurde de oprit af. Stopte Johnny Shields in zijn rode busje bij de brievenbus langs de weg naar de stad, dan bloosde Tom, sloot even zijn ogen en liep er dan heen om te kijken of Trudy hem iets had geschreven.

Maar er was nooit een brief, al wilde hij het nog zo graag, en hij liep dan hoofdschuddend om zijn eigen dwaasheid terug naar huis. Hij dacht: ik ben voorbestemd om alleen te zijn.

Die gedachte werd hem niet alleen ingegeven door Trudy’s vlucht. Hij was altijd al ongemakkelijk in de omgang

geweest. Hij moest zichzelf dwingen om te glimlachen. Maar in zijn hart snakte hij naar mensen om zich heen. Ze moesten hem alleen niet vragen om te praten en almaar te glimlachen. Zeiden ze gewoon maar: ‘Leuk om je te zien, Tom’ en ‘Tom, kom eens langs om de kinderen te zien.’ Die- ren vergaven hem zijn ongemak. De merrie die hij als rij- paard voor Trudy had gekocht, gehoorzaamde hém, nooit haar. Zijn hond Beau, een oude herdershond hield van hem zoals honden dat doen. Maar Beau hield nu eenmaal van iedereen.

’s Avonds luisterde hij altijd naar de radio, naar een pro- gramma dat populaire liedjes draaide uit de jaren veertig, toen hij een jongetje was. Na Trudy’s vertrek had Tom geen zin meer in muziek en gaf hij de brui aan luisteren. Maar toen er een lege kerst dreigde, begreep hij dat hij zichzelf bij de haren uit het moeras moest trekken. Hij zette de ra- dio aan en ging in zijn leunstoel zitten. Trudy maakte zijn jarenveertigmuziek altijd belachelijk. Zij hield van pop op 3UZ. Ze danste in haar eentje, trok dramatische gezichten, zong mee en giechelde. Ze verwachtte niet dat Tom mee- deed.

Maar Tom herinnerde zich vooral Trudy’s eigenaardige kaartspel met drie stokken. Hij zag zijn vrouw nog altijd voorovergebogen op de bank zitten met haar kin in haar hand, de lage tafel vol stapeltjes kaarten. Opeens begreep hij een opmerking die ze kort voor haar vertrek had ge- maakt. Ze praatte veel wanneer ze het spel met de kaarten deed en zei dan dingen als ‘Slimme meid!’ of ‘Potdorie’. Het was echter een andere uitspraak die Tom zojuist te binnen schoot. Hij had destijds gedacht dat die bij het vreemde spel met drie stokken hoorde. Maar dat was niet zo. Het was voor hem bedoeld. ‘Alweer een avond in het paradijs,’ had

ze gezegd terwijl ze een stapeltje kaarten naar de rand van de salontafel schoof.

Tom stond op uit zijn leunstoel en staaarde recht voor zich uit. Waarom had hij het niet eerder begrepen? Alweer een avond in het paradijs. Hij banjerde door het huis, zijn armen strak over elkaar geslagen. Zijn hoofd liep over van dingen die hij had kunnen doen om het zijn vrouw naar de zin te maken. Een platenspeler. Liedjes die ze zelf kon uitzoeken. Een gehuurde televisie. Een fatsoenlijk bad, niet dat half verroeste ding van zink.

Hij rende naar de keuken en vond een stukje papier en een zwart potlood. Opgewonden maakte hij een lijst van dingen die hij zou doen als Trudy ooit terugkwam. Toen zijn eerste inspiratie was uitgeput, ijsbeerde hij door de gang om nog meer te bedenken. Telkens wanneer hem iets inviel, holde hij terug naar de keuken en voegde hij het toe aan de lijst: *4. Picknicks! 7. Huisdieren kat parkiet!! 9. 's Ochtends eerst vuur in fornuis aanmaken!!* Buiten rende Beau blaffend heen en weer over de veranda, opgewonden door de beweging in huis.

De dagen erna schoten hem meer dingen te binnen. *Vertel haar over de dingen die ze goed doet. Zoals? Zoals wanneer ze de worstjes niet laat aanbranden.* En toen hij zo'n buikpijn had, had ze hem drie keer gevraagd of hij zich al wat beter voelde. *Zoals wanneer ze vraagt hoe je je voelt.*

Maar toen hij op een middag in de keuken zat met een kop thee keek hij naar zijn lijst op de tafel en zag hoe hard hij met het potlood op het papier had gedrukt. Dit was toch gestoord, zulke aantekeningen maken? *Zeg Beau dat hij niet tegen haar op mag springen.* Er kwam een beeld op van Beau die naar hem zat te luisteren, de kop scheef.

Tom glimlachte en maakte een aantekening op een andere, denkbeeldige lijst: *Doe niet zo dwaas.* Trudy had hem

ooit glimlachend verteld dat hij ‘niet in balans’ was: zoals hij zich urenlang vastbeet in een probleem op de boerderij, net zolang het gedrag van de fruitmot bestudeerde tot hij de fysieke en geestelijke processen van het insect min of meer in kaart had gebracht. Ze deed hem perfect na, zoals hij met gekruiste armen mompelend heen en weer liep. Hij vond het plagerijtje kostelijk. Net als Trudy’s lage klaterende lach aan het eind van haar voorstelling. Hij had gebloed, ervan genietend hoe ze met hem omging.

Na een tijdje begon Tom te denken dat het de boerderij zelf was die Trudy had weggejaagd, niet het gebrek aan een parkiet in een kooitje of een fatsoenlijk bad. Hij dacht: als ze me nog een kans geeft, verhuizen we naar de stad. Hij had de boerderij van een oom geërfd, en hoewel het werk op het land hem beviel, zat het hem niet in het bloed. Hij kon zonder problemen teruggaan naar de stad en zijn oude baan in de werkplaats van het trambedrijf weer oppakken. Trudy was immers een stadsmeisje. Hij had haar tijdens een van zijn jaarlijkse bezoeken aan zijn zussen in Melbourne ontmoet in het pretpark. Geen wonder dat de regen en de modder haar te veel waren geworden.

‘Nee, die vervloekte boerderij kan me gestolen worden!’ zei hij hardop boven het geronk van de trekker uit, waarmee hij mulch naar de boomgaard bracht. Weg ermee, als Trudy maar terugkomt. In de stad konden ze elke week naar de film gaan. Op hun eerste afspraakje had hij Trudy mee naar de film genomen, *The Guns of Navarone* in het Odeon. Ze had in het donker zijn hand gepakt en die tussen de hare gehouden, en nog geen drie dagen later noemde ze hem al schat. Hoe graag zou hij haar nu vertellen over zijn plan om terug te gaan naar het trambedrijf en elke week een film te pakken!

Maar ze had nauwelijks familie; haar vader was vermist in

New South en haar moeder en zusje woonden bij een stel godsdienstfanaten die hen hadden meegenomen naar Phillip Island. Hij had twee brieven gestuurd naar de zaak waar ze werkte toen hij haar leerde kennen, Foy and Gibson aan Bourke Street. Geen antwoord. Hij had de eerste brief aan de afdeling Handschoenen en Sjaals geadresseerd, waar ze bijna de leiding had, en de tweede aan haar vriendin Val in de cafetaria. Er kwam geen enkele reactie.

Of misschien zou Trudy toch op de boerderij willen blijven. Dat zou hij dan doen. Hij zou de boerderij houden als ze dat wilde. Ze had er niet voortdurend van gewalgd. Zo nu en dan had ze aardige dingen gezegd over het leven hier aan de voet van de heuvels: het geluid van de wind in de bomen, de zang van de eksters, de bloeiende weiden in de lente. En ze was hem ook niet voortdurend beu.

Op een zomerochtend had ze, gehuld in haar peignoir en met heldere lichtvonkjes in haar ogen, over de ontbijttafel zijn hand gepakt. 'Kom mee terug naar bed.' Na afloop had ze zijn gezicht, zijn hals, zijn borst gekust. 'Je bent hier goed in, Tom. Weet je dat? Weet je dat je me goed neukt?' Het woord 'neukt' verijdelde elk mogelijk antwoord van Tom, ook al werd het met dankbaarheid uitgesproken. Maar op dit soort momenten had ze hem lief gevonden. Van hem gehouden? Nee. Maar genegenheid was toch ook iets waard.

Toms zussen kwamen vanuit Melbourne op bezoek in Patty's grote Ford. Tijdens hun jeugd was hij hun grote broer geweest, maar op een gegeven moment had eerst de ene en toen de andere zus een beschermende houding tegenover hem aangenomen. Het was alsof ze door hun ervaring met mannen waren gaan beseffen dat hun broer gespeend was van een bepaalde mannelijke onverzettelikheden. Een onverzettelikheden die vaak heel onnozel was, maar misschien

toch ook noodzakelijk. Hij kon het goed vinden met mannen, werd door hen gerespecteerd, maar een vrouw van een bepaald allooi zou hem zo om haar vinger winden, was hun stellige overtuiging. En Trudy was beslist zo'n type.

Moet je horen hoe Tom in zijn brieven alle schuld bij zichzelf legt! De zussen waren naar de boerderij gekomen met de boodschap: vergeet haar, Tommetje lief, en ga verder met je leven. Tom had maar één strategie wanneer zijn zusters zich druk om hem maakten: hij ging de flierefluiter uithangen.

Toen Patty in de keuken thee stond te zetten, riep ze over haar schouder: 'Ze is stapelgek dat ze onze knappe Tom niet wil!'

Tom zei: 'Het is misschien maar beter zo!' en hij glimlachte alsof hij de situatie volkomen in de hand had.

Claudie zei: 'Zij met haar kruiswoordpuzzels!' Ze bedoelde de kruiswoordpuzzels waar Trudy helemaal in op kon gaan, kauwend op haar potlood.

Patty riep snedig: 'Ik weet ook een woordje voor haar, en dat laat niets te puzzelen over!' en ze lachten alle drie.

Toen de zussen halverwege de middag weer naar huis gingen, slaakte Tom een zucht van verlichting. Maar op de opluchting volgde een plens verdriet. Hij had omwille van zijn zussen een paar onaardige dingen over Trudy gezegd, en nu voelde hij zich een verrader. 'Klootzak!' zei hij tegen zichzelf. Hij voegde aan zijn tweedekanslijstje dit nieuwe item toe, nummer vierendertig: *Maak haar geen verwijten!*

Een zware zuidoosterstorm rukte een ijzeren plaat van het dak van de melkschuur op de dag dat Trudy terugkwam. Tom stond in de namiddag op een ladder de plaat weer vast te hameren toen hij haar zag. De bus uit Melbourne moest haar langs de hoofdweg hebben afgezet.

De hele wereld kwam tot stilstand, behalve Trudy dan, die haar koffer de oprit op zeulde. Het had een maand lang geregend, net zoals toen ze wegging, en ook nu regende het. Het eerste wat bij Tom opkwam toen er weer bloed door zijn hersenen stroomde, was: godzijdank. Hij haastte zich met twee sporten tegelijk de ladder af en liep op zijn vrouw af terwijl zijn hart volliep met alle ongebruikte vreugde van het afgelopen jaar.

Toen ze halverwege de oprit bij elkaar kwamen, sloeg hij zijn armen om haar heen, hij kon niet anders. ‘Geef maar,’ zei hij, en hij pakte haar koffer op.

Trudy snotterde. Zelfs in de regen lieten haar tranen nog sporen na op haar kletsnatte gezicht.

‘Niet huilen, schatje,’ zei Tom, maar Trudy’s schouders bleven schokken onder haar hevige gesnik.

In de keuken hielp Tom zijn vrouw uit haar rode jas en liet haar naast het warme fornuis plaatsnemen. Hij gaf haar een handdoek voor haar haren, en hoewel ze die aannam met een gefluisterd ‘Dank je’, gebruikte ze hem niet. Ze zat te snotteren en te trillen met de handdoek op haar schoot.

Tom stond achter haar met zijn handen op haar schouders. ‘Stil maar, liefje. Niet huilen,’ zei hij.

Trudy bracht tussen haar snikken door zo nu en dan het woord ‘sorry’ uit, en één keer wist ze zelfs iets meer te zeggen: ‘Tommy, het spijt me!’

Tom keek neer op haar verwarde, natte bos blond haar. Terwijl Trudy snikte, streek hij met zijn vingertoppen de haarlokken uit haar gezicht.

Hij ging ervan uit dat Trudy niet het echtelijk bed zou willen delen en bereidde zich voor op een nacht op de bank. Maar nee, ze stond erop dat hij naast haar kroop. Ze was inmiddels tot bedaren gekomen, en hij zag weer iets wat op haar vertrouwde zachte glimlach leek. Met haar eetlust

bleek niets mis: ze at een enorm bord stampot en ook nog een heel blik perziken, met slagroom. En toen Tom eenmaal de boiler had aangezet, zat ze voor het naar bed gaan bijna een uur in bad.

Trudy kwam naar bed in een roze satijnen nachtjapon die Tom nooit eerder had gezien. Voor ze ervandoor ging, had ze 's nachts altijd pyjama's gedragen. Tom hoedde zich haar aan te raken en lag stil naast haar in het donker, glimlachend om zijn geluk. Hij vroeg haar evenmin om een verklaring. Het was Trudy die als eerste sprak, en het was Trudy die tegen hem aan kroop. Toms hart barstte bijna toen hij de zeepgeur van zijn vrouw rook.

'Tom, ik werd een beetje gek,' zei ze.

'Ja,' zei Tom.

'Weet je wat ik wil? Ik wil het allemaal vergeten. Ik wil het voorgoed vergeten.'

'Ja,' zei Tom. 'Voorgoed vergeten.'

'Ik heb je zo verschrikkelijk gemist, lieverd! Heb jij mij ook zo gemist?'

'Heel erg,' zei Tom.

Ze kustte hem. Niets op aarde zo zacht als haar lippen, niets. Ze streekte zijn gezicht. Had hij er de woorden voor gehad, dan zou hij haar nu innig danken dat ze was teruggekomen.

Ze kustte hem vuriger en zei: 'Wil je met me vrijen?'

'Heb je daar zin in?' vroeg Tom. Daar had hij niet op durven hopen.

Trudy ging rechtop in bed zitten en trok haar nachtjapon uit over haar hoofd. Ze ging weer naast hem liggen en drukte zich tegen hem aan. 'Lieve schat.'

Tom brak zich het hoofd over de lijst met ideeën. Hij wilde hem aan Trudy laten zien, maar was bang dat zij de lijst

mal zou vinden. Zij was degene met de opleiding: ze had twee jaar langer op de middelbare school gezeten dan Toms vader voor hem voldoende had geacht. Een onderlegd iemand zou zijn lijst misschien nogal kinderachtig vinden, dat begreep hij wel.

Uiteindelijk besloot hij de lijst toch aan haar te laten zien. Haar stemming was de eerste twee dagen na haar terugkeer beter geweest dan hij zich kon herinneren, maar op dag drie en vier leek ze terneergeslagen. Tom hoopte met heel zijn hart dat de lijst haar zou opvrolijken. Lachte ze erom, dan was dat toch altijd nog beter dan dat gestaar naar de heuvels vanaf de veranda? Als ze erom lachte, dan was dat omdat hij naïef leek door de lijst, een boerenpummel. Hij was helemaal niet zo naïef, maar het gaf niet als ze hem zo zag. Hij was loyaal in zijn liefde. En als de lijst haar niet kon boeien, dan zou hij haar vragen of ze terug wilde naar de stad.

‘Wat is dit?’ vroeg ze.

Ze lag nog in bed maar kwam overeind voor een kopje thee en Toms zes velletjes postpapier. Haar bedlampje was nog aan. Ze had liggen lezen in haar boek en was weggedommeld. Het boek lag met de kaft omhoog open op Toms lege helft van het bed. Op de omslagfoto stond een jonge vrouw met lang goudblond haar die haar borsten bedekte met los vallende karmijnrode stof. Twee mannen stonden over haar heen gebogen, bij elke schouder een. Een kruisridder en, vermoedde Tom, een sultan.

‘Een paar ideeën van me,’ zei Tom. Hij zat op de rand van het bed.

Trudy las langzaam en nam zo nu en dan een slokje van haar thee. Ze zei niets. Tom hield zich in en vroeg haar niet wat ze van de lijst vond terwijl ze nog las. Hij was tijdens haar afwezigheid vergeten hoe knap ze was, hoe het bruin

van haar ogen het licht ving en glinsterde. Hij wilde haar haren strelen en de slaapgeur van haar huid inademen. Ik had me moeten scheren, dacht hij.

Trudy legde de lijst op het kleine tafeltje naast het bed. 'O, Tom,' zei ze. Ze ging weer op haar kussen liggen en bedekte haar gezicht met haar onderarm.

Tom was te bang om te bewegen. Vond toen de moed om het haar van zijn vrouw te strelen. 'Wat is er, Truus?' vroeg hij. 'Wat is er mis?'

Met haar ogen nog altijd afgedekt, zei ze iets wat Tom niet goed verstond.

'Wat zei je?'

Trudy haalde haar arm van haar gezicht. Haar ogen glansden vochtig. Ze strekte haar hand uit, pakte Toms overhemd net onder de boord vast en kneedde de stof tussen twee vingers. 'Ik ben zwanger.'

'Zwanger?' zei Tom.

'Ik zou het je niet kwalijk nemen als je me eruit gooide, Tom. Echt niet. Ik zou het je niet kwalijk nemen als je me wurgde.'

Toen Tom achteroverleunde, verliet de lucht zijn longen met iets wat klonk als een zucht. Het was alsof zijn lichaam niet goed wist of het wel moest doorgaan. Ten slotte vroeg hij: 'Was het een ander?'

Trudy zei niets. Ze keek naar het gezicht van haar man.

Tom zei: 'Neem me niet kwalijk.' Hij liep de veranda op en liet de hordeur met een klap achter zich dichtvallen.

'Mijn god,' zei hij zachtjes. Er lag zoveel in duigen. Toen zijn vader stierf, was het ook zo. Zoveel in duigen. Een gezonde man die als een koning door het leven ging, werd in een week gevloerd door een ziekte die niet eens een fatsoenlijke naam had. Tom keek op naar de heuvels en zei: 'Mijn god.'

Hoe geschokt en teleurgesteld hij ook was, hij wist dat er geen sprake zou zijn van eruit gooien, laat staan wurgen.

Hij hoorde haar stem achter zich.

Ze stond achter de hordeur, nauwelijks zichtbaar in de schaduw.

Tom zweeg. Haar gestalte tekende zich scherper af toen zijn ogen zich hadden aangepast. Hij zag de glans van tranen op haar wangen.

‘We vinden er wel iets op,’ zei ze. ‘Alsjeblieft, laten we er iets op vinden, Tom? Dat kunnen we toch wel?’

Ze ging overal met hem mee naartoe, wat hij ook aan het doen was. Dit was ‘er iets op vinden’. De boerderij was vrij klein, een eenmansbedrijf met inkomsten uit de bescheiden melkveekudde, uit de schapen, het fruit, het hardhout dat hij in blokken verkocht aan een handelaar in de stad, en uit Toms eigen vernieuwing, kerstomaatjes voor de conservenfabriek. Vrij klein, maar genoeg om Tom bezig te houden. Het melken hield nooit op, net als het schapen verplaatsen. Wat het werk ook was, Trudy was bij hem, steeds boller door de baby. Ze deed niet veel, maar ze zorgde voor een vrolijk refrein, zong liedjes van de radio, Gerry and the Pacemakers, Kathy Kirby, Cliff Richard. Voor ze een liedje begon, noemde ze de titel en de artiest.

Tom was lief voor haar, liever dan toen hij nog van haar hield.

Op het eind van een middag zei Trudy opeens: ‘Wil je over Barrett horen?’ Ze stond scones te maken in de keuken. Ze had zichzelf onlangs een paar dingen leren bakken: scones, appelflappen, een soort zandkoek die niet naar zandkoek smaakte. Tom stond een forel klaar te maken die hij had gevangen in het snelstromende beekje aan de noordrand van zijn land. Hij kon van hen tweeën het beste koken.

Trudy had nooit iets gezegd over de man met wie ze was tijdens haar afwezigheid, en Tom had nooit iets gevraagd. Maar nu ze erover begon, vond hij dat hij haar moest laten uitpraten.

‘Hij is geen aardige man,’ zei ze. Ze keek op van het scone-deeg en haar blik dwaalde naar het raam boven de gootsteen. ‘Hij is... nou, hij is egoïstisch. Hij wil alleen maar wat goed voor hemzelf is.’

Tom zei niets, en Trudy ging verder met het rollen van het deeg.

Het bleef niet onopgemerkt in Hometown dat Trudy zwanger was, uiteraard niet. Ze moest nu hoe ver – vier, vijf maanden zijn? En ze was hoogstens drie maanden bij Tom terug, zo iets ongeveer? Of misschien was Tom voor haar terugkeer af en toe bij haar langsgegaan, waar ze ook had uitgehangen. Denk je echt? Wie het lef had Tom Hope te vragen of de baby van zijn vrouw de zijne was: veel succes. En als dat niet zo was, wist Tom dat dan? Bev Cartwright uit de riviervlakte, die goed bevriend was geweest met Toms oom Frank, zei tegen eenieder die erover begon: ‘Dacht je soms dat hij achterlijk was? Tommy is een pientere vent.’

In de achtste maand van haar zwangerschap veranderde Trudy’s stemming. Ze bleef elke ochtend tot na elven in bed en huilde vaak. Ze zei dat ze al het eten naar gif vond smaken. Tot ongeveer de zevende maand had ze Tom ertoe verleid met haar te vrijen, waarbij ze op haar zij ging liggen. Nu verdroeg ze hem niet in haar buurt en verwees ze hem naar de stretcher in de logeerkamer, de kamer die straks de babykamer zou worden. Ze zei dat de wereld vol oplichters en leugenaars was.

Toen Patty op bezoek kwam – Tom had er vier maan-

den over gedaan om zijn zussen te vertellen dat zijn vrouw terug was – zei Trudy: ‘Zij is de grootste leugenaar van allemaal.’ Claudie kwam twee keer in twee weken, een keer met Kerstmis, en deed haar best begrip te tonen. Trudy zei: ‘Ze haat me. Ik heb altijd mooie tanden gehad, en de hare staan schots en scheef in haar mond. Je kunt haar toch niet elegant noemen? Dat vreselijke oude vest.’

Dit soort momenten, waarop Trudy een en al verbittering was, weet Tom aan angst. Ze was bang voor haar baby. Toch was niet iedere bange aanstaande moeder zo slechtgehumerd en ongemanierd als Trudy. Hij probeerde haar met grapjes op te monteren, de enige strategie waarover hij beschikte, afgezien van bezorgdheid. ‘Kop op, Trudy, de melk wordt zuur.’ Liefdevolle gebaren? Nee. Hij deelde het huis met haar, meer niet. Hij zou een vreemde even vriendelijk bejegenen.

Wanneer Tom zijn vrouw naar de verloskundige bracht in het regionaal centrum, ver van Hometown, zat ze de hele weg te wiebelen en te kreunen. Tom moest de auto om de haverklap aan de kant zetten omdat ze moest plassen. Het was zijn taak om zijn jas als een scherm op te houden terwijl Trudy naast de auto hurkte. Ze bedankte hem altijd, en vreemd genoeg waren dit de enige momenten waarop hij zich nog steeds met haar verbonden voelde, alsof hij diep vanbinnen misschien nog steeds van haar hield.

Al die angst van Trudy was er ook in het ziekenhuis toen ze beviel. Ze schreeuwde moord en brand, en de vroedvrouw raakte zo geïrriteerd dat ze haar uiteindelijk vroeg wat meer puf aan de dag te leggen. De bevalling verliep probleemloos ondanks al Trudy’s misbaar (zoals de vroedvrouw het noemde). Na afloop moesten ze haar opdragen het kind, een jongetje dat de naam Peter kreeg, de borst te geven.

De vroedvrouw zei tegen Tom: 'Ik benijd je niet de komende maanden, schat!'

Na zes dagen wilde Trudy nog steeds niet weg uit het ziekenhuis. Ze klaagde over ondraaglijke pijn in haar benen, nek en buik. Dokter Kidman gaf haar pijnstillers, maar zei onder vier ogen tegen Tom dat zijn vrouw van een mug een olifant maakte.

Tom zei: 'Maar met de baby is alles goed, hè?'

Dokter Kidman zei: 'O, ik dacht van wel.'

Hij was vermoedelijk te oud om dit werk nog te doen, dokter Kidman. Tom zag hem soms bij de rivier, waar hij stond te vissen met libellenlarven, drinkend uit een zilveren flacon.

Het ziekenhuis kon Trudy niet eeuwig onderdak bieden; ze moest naar huis met de baby. Het norske gezicht dat ze tijdens de rit naar huis opzette, was het gezicht dat ze de komende drie jaar zou houden. Haar constante klacht, meestal gemompeld, was dat ze het kind haatte. Het zat niet in Toms aard om dingen door te drukken, maar hij stond erop dat het kind het nooit zou horen. Hij zei tegen zijn vrouw dat ze zo iets nooit mocht zeggen als Peter wakker was en luisterde.

Het jongetje begreep de woorden niet die zijn moeder uitsprak, maar hij moest haar gebrek aan liefde hebben gevoeld, want al toen hij vier, vijf maanden was begon hij zijn troost bij Tom te zoeken. En Tom deed zijn best om tijdens de werkdag regelmatig naar huis te gaan. Hij legde dan zijn hekkenspanner, spade of kapmes neer en liep naar huis om iets liefs tegen het jongetje te zeggen, hem te knuffelen en erop toe te zien dat hij werd gevoed en verschoond. Trudy keek zonder belangstelling toe en krabde aan een uitslag die zo nu en dan over haar armen en schenen trok.

Mijn leven is naar de bliksem, maar het ventje zal het goed hebben, dacht Tom.

Op andere momenten overdacht hij hoe volstrekt onvoorspelbaar een huwelijk wel niet was. Je had geluk als het goed uitpakte, pech als het dat niet deed. Hij deelde vrijwel niets met Trudy, had geen interesses die hem aan haar bonden, en toch was hij stapelverliefd op haar geworden. Nu bezorgde ze hem alleen maar verwarring en zorgen. Als het jongetje haar niet gelukkig kon maken, wat dan wel?

Hij zou willen dat Trudy een vrolijker mens was. Dat ze haar vriend Barrett ging opzoeken, als dat zou helpen. Hij zou er alleen kapot van zijn als ze het jongetje meenam.

Hij probeerde haar te kalmeren door 's ochtends op haar bed te gaan zitten en haar voor te lezen uit de krant. Hij koos positieve verhalen, of in elk geval verhalen die niets met de dood te maken hadden. Trudy was vooral geïnteresseerd in de naderende executie van Ronald Ryan, die een politieman had gedood. Hij zou in februari worden opgehangen.

‘Ophangen is te goed voor hem,’ zei ze. ‘Ze zouden hem met een bijl in stukjes moeten hakken.’ Toen begon ze te huilen, en iets in haar gaf zich over. ‘Van mij hoeft niemand te hangen,’ zei ze door haar tranen heen. ‘Het spijt me dat ik dat zei. Kun je vergeten wat ik zei, Tom? Kun je dat?’

Tom zei: ‘Natuurlijk.’

Hoeveel maaltijden aten ze samen voor Trudy opnieuw wegging? Honderden en nog eens honderden, aan de cederhouten keukentafel, vrijwel zwijgend. Lamskoteletten met bloemkool, erwten en aardappelpuree, gegrilde forel, konijnenstoofpot met wortel en pastinaak, schaapsbout op zondag. Tom voerde Peter in de kinderstoel, dat kleine mannetje met zijn gitzwarte haar en bolle rode wangetjes

dat zijn handjes naar Tom uitstreekte en niet naar zijn moeder. Tom noemde de jongen Petey; zijn moeder noemde hem zelden bij een naam. Ze kreeg echter zo nu en dan een aanval van wroeging en schonk hem dan wat meer aandacht. Kamde zijn haar plat tegen zijn hoofd en trok hem een vreemd klein tweed pakje aan dat haar moeder en zus uit Phillip Island hadden opgestuurd. Zo'n aanval duurde maximaal een halve dag maar eindigde er altijd mee dat het kind overstuur raakte en met een hoge smekende stem om Tom riep. En zo noemde het kind de man die niet zijn vader was: Tom.